

Koncepce rozvoje Katedry činoherního divadla DAMU

Katedra činoherního divadla DAMU nabízí výuku v unikátním a ověřeném systému, který od počátku studia směřuje k modelovému utváření divadelního souboru repertoárového typu. Tento princip umožňuje nejen spolupráci pedagogů se studenty, ale i spolupráci studentů z příbuzných oborů navzájem. Učení tu tedy není jen předávání zkušeností mezi generacemi, ale především společné procházení a nalézání cest k vytvoření divadelního díla jako artefaktu reagujícímu živě na současnost a odpovídajícímu talentovým a intelektuálním dispozicím a preferencím jednotlivců.

Výuka je kromě teoreticko-historických a psychosomatických disciplín zaměřena na postupné objeňování tvůrčího procesu od jednodušších cvičení až k ucelenému a komplexnímu divadelnímu dílu. Kolektivy posluchačů herectví, režie, dramaturgie, scénografie i produkce se v průběhu studia proměňují, což vede k posilování schopnosti týmové spolupráce s nejrůznějšími osobnostními i talentovými typy. Posluchači se také setkávají v průběhu výuky s rozdílnými pedagogickými osobnostmi a tím i s rozdílnými tvůrčími a pedagogickými postupy. Katedra má jako celek stanoveny společné výstupní standardy, ale umožňuje, aby výuka v každém ročníku byla formulována podle podoby konkrétního pedagogického a studentského kolektivu. Výhodou je tedy práce a její hodnocení na základě obecně uznávaných uměleckých kritérií, avšak s individualizovaným přístupem.

Katedra činoherního divadla DAMU zajišťuje čtyřleté studium herectví na stupni magisterském, dále pak studium režie a dramaturgie na stupni bakalářském (tříleté) a navazujícím magisterském (dvouleté). Prioritou katedry je poskytnout talentovaným zájemcům o činoherní herectví, režii a dramaturgii potřebnou průpravu k profesionálnímu uplatnění v divadlech a příbuzných scénických oborech (televize, rozhlas). Výuka vede ke kultivaci talentů a realizuje se v předmětech, které rozvíjejí praktické tvůrčí dovednosti (herecká tvorba, režijní a dramaturgická tvorba, scénická tvorba), v hlasové a pohybové výchově, i v předmětech orientovaných na teorii a historii scénických umění v kontextu kultury obecně a mediální kultury zvlášť. Záměrem je, aby výuka měla základ v obecně přijatém pojetí moderní činohry, který představuje spojení mimického elementu s dramatickým. V herectví se orientuje na vytváření postav jako obrazu člověka. Ve všech třech specializacích vychází z pojetí činohry jako svébytného umění, ve kterém scéna a drama představují dvě stránky téhož fenoménu.

Společným cílem je, aby studenti chápali scénické umění jako otevřený systém, který se vyvíjí v čase a jehož podstatou je silná osobnostní výpověď.

Princip kontinuálního procesu inovace

Nejen skrze evaluační procesy, ale i díky intenzivnímu propojení s praxí prochází katedra neustálým přirozeným procesem inovace.

V případě provázanosti uměleckých a teoreticko-historických předmětů lze mluvit o kontinuálním vývoji stabilizované metody, která je současně otevřená a flexibilní při výběru a zadávání praktických úkolů s ohledem na konkrétní složení ročníku a individuální specifickou talentových předpokladů každého posluchače. Z tohoto hlediska je tedy studijní program vystavován permanentní konfrontací stálých, ověřených postupů s novými impulzy.

Vzhledem ke zkušenostem z posledních let (písemné evaluace přednášek, elektronické evaluace předmětů, pravidelná setkání vedoucího katedry se studenty, hodnocení na úrovni kolegia děkana, praxe zahraničních škol) došlo k zásadní proměně výuky historických a teoretických předmětů: jde o takové pojetí výuky, které neodděluje historii a teorii od praktických předmětů, ale naopak je prostřednictvím „historických příkladů“ či teoretické reflexe tvůrčích dovedností a schopností vzájemně propojuje. V případě historie se tak výuka nezaměřuje na pouhý výčet dat, událostí a jmen, ani na přehled vývoje divadla odděleně v jednotlivých národních kulturách, ale na jednotlivé vývojové tendence a jejich zápasy a předkládá je jako otevřená dění, kde stejně důležitá jako fakta jsou otázky, které z nich vyplývají. Náplň historicko-teoretických předmětů nemá tedy za cíl nejen rozšíření znalostí, ale předkládanými otázkami má skutečně přispívat ke kultivaci talentu; tj. k obohacení myšlenkově citového světa studentek a studentů, ze kterého čerpají při své tvůrčí činnosti.

Živý a přirozený rozvoj tvůrčích disciplín je založen na bohaté tvůrčí zkušenosti jednotlivých pedagogů. Učitelé uměleckých předmětů jsou sami aktivní tvůrci s bohatými zkušenostmi z tvůrčí praxe. Většina z nich prošla nejrůznějšími typy činoherních divadel a většina z nich má podstatné zkušenosti z práce v televizi, filmu a rozhlase. Jejich tvůrčí praxe se vyznačuje pestrou spoluprací s nejnámennějšími osobnostmi českého činoherního divadla.

O úspěšnosti takto koncipovaného studijního programu svědčí to, že rozhodná většina absolventů Katedry činoherního divadla nachází po skončení studia uplatnění v českém profesionálním divadle a řada z nich patří k nejnámennějším tvůrcům ovlivňujícím současnou podobu divadelní praxe.

Zaměření na rozvíjení kreativity a kultivaci talentu

- Bakalářský Studijní program Režie-dramaturgie činoherního divadla vychází z dlouhodobě ověřované metodiky učebního procesu, který se zaměřuje na rozvíjení kreativity a kultivaci talentu, na získávání praktických dovedností v dramaturgii a režii a na osvojení širokého spektra znalostí z teorie a historie těchto oborů v rámci dramatického umění v souvislosti s předpoklady, vývojem a současnými problémy západní kultury v epoše globalizace a digitalizace. Rozvoj talentových a tvůrčích předpokladů v kombinaci se získáváním znalostí a dovedností pro úspěšný výkon profese režie a dramaturgie je založený na unikátním systému spolupráce studentů a pedagogů v modelu malého profesionálního repertoárového divadla. Studenti jsou tak od počátku vedeni k intenzivní týmové spolupráci a teoretickému i praktickému poznávání jednotlivých profesí, nutných ke vzniku souborného divadelního díla. Proto na bakalářském stupni probíhá studium režie a dramaturgie společně a studenti procházejí také elementárním hereckým výcvikem. Postupné zvládnutí čím dál složitějších a náročnějších úkolů vrcholí přípravou a nastudováním bakalářské inscenace v rozsahu jednoaktové hry a její následnou reflexí.

- Magisterské studijní programy Režie a Dramaturgie jsou zaměřeny na realizaci individualizovaných tvůrčích úkolů vycházejících z umělecké, filozofické i společenské orientace jednotlivých studentů. Jejich náplní je prohloubení osobních tvůrčích priorit, získání vědomostí a dovedností zaměřených k realizaci vlastních tvůrčích projektů a realizace ucelených celovečerních děl jak ve školním divadle, tak i v divadelní praxi. Jedním z podstatných cílů magisterského studia je nalezení a upevnění pravdivého tvůrčího sebevědomí na základě objevování vlastní tvůrčí metody. Absolvent magisterského stupně by měl mít všechny předpoklady pro další vzdělávání a rozvoj v profesionálním divadle. Studenti si také mohou kromě čisté divadelní dramaturgie nebo režie volit orientaci na příbuzné a související specializace jako jsou rozhlasová režie, překladatelství, tvůrčí psaní nebo televizní režie.

- Magisterský studijní program Herectví činoherního divadla vychází z dlouhodobě ověřované metodiky učebního procesu, který se zaměřuje na rozvíjení kreativity a kultivaci talentu, na získávání

praktických dovedností v oboru hereckého umění a na osvojení širokého spektra znalostí z teorie a historie tohoto oboru v rámci dramatického umění v souvislosti s předpoklady, vývojem a současnými problémy západní kultury v epoše globalizace a digitalizace. Pedagogové herectví předkládají svým studentům specifické herecké úkoly, na kterých si jednak osvojují šíři a možnosti hereckého umění, jeho řemeslnou část (osvojování herecké techniky, tvarování a rozvíjení psychosomatických předpokladů) a jeho část tvůrčí, zaměřenou na rozvíjení herecké představivosti s důrazem na to, jak jsou tyto dvě části neoddělitelně propojeny. Každý takový úkol je zacílen na možnost rozvíjet individuální a specifické talentové a tvůrčí předpoklady každého z posluchačů. Rozvoj talentových a tvůrčích předpokladů v kombinaci se získáváním znalostí a dovedností pro úspěšný výkon profese herectví je založený na unikátním systému spolupráce studentů a pedagogů v modelu malého profesionálního repertoárového divadla. Studenti jsou tak od počátku vedeni jak k intenzivní týmové spolupráci v rámci celého hereckého ročníku, tak k teoretickému i praktickému poznávání jednotlivých profesí, nutných ke vzniku souborného divadelního díla. Proto po celou dobu studia probíhá výuka herectví společně se studenty oborů režie-dramaturgie, resp. režie a dramaturgie. Postupné zvládnutí čím dál složitějších a náročnějších úkolů vrcholí přípravou a nastudováním nejprve inscenace spojené s tzv. postupovou zkouškou z oborou herectví v rozsahu jednoaktové hry a její následnou reflexí, následně pak realizací čtyř absolventských inscenací ve školním divadle DISK.

Absolvent herectví je pak silná a vyzrálá tvůrčí osobnost schopná realizovat vlastní tvůrčí přístupy v esteticky odlišných divadelních činoherních dílech. Je rovněž dostatečně připraven pro účinkování ve filmu, televizi i rozhlase, i pro působení v dabingu. Má nadprůměrné technické dispozice, nalezl vlastní tvůrčí metodu i způsob, jak se připravovat i vzdělávat pro jednotlivé úkoly. Má silnou vůli k interpretaci postav poučeným přístupem z hlediska aktuálních společenských a osobnostních témat.

Katedra činoherního herectví je moderní studijní pracoviště vnímající současnost jako organickou součást minulých zkušeností a budoucích výzev. Spoléhá se na kontinuitu vycházející z nejšťastnějších období vývoje moderní činohry, která se vždy vyznačovala schopností reagovat na svou dobu a stát se nepostradatelnou součástí života kultivované a vyspělé společnosti.

Vedení k širšímu uplatnění absolventů

V souvislosti s předpokládaným působením absolventů v mediální sféře klade katedra důraz na cílený rozvoj komunikačních dovedností, techniky řečového projevu a kultivovanosti veřejného vystupování. Počítá rovněž s větším důrazem na etické aspekty divadelní tvorby i její reflexe, které byly doposud do výuky zahrnuty pouze nepřímo; toto rozšíření záběru výuky je v přímé souvislosti se snahou katedry vzdělávat odborníky vědomé si úlohy umění ve společnosti a schopné zastávat ekologicky pojaté kulturní hodnoty.

Kvalita přijímacího řízení

Nadále setrváváme u přísného výběru uchazečů při přijímacích zkouškách, kdy na katedru bývá pravidelně přijímáno pro bakalářský program režie-dramaturgie i magisterský program herectví max. 10 % z počtu přihlášených. většina absolventů bakalářského programu režie dramaturgie pokračuje v magisterském stupni studia, pro který si podle povahy rozvíjených znalostí, dovedností a schopností vybírá v souladu s doporučením vedoucího pedagoga specializaci režie nebo dramaturgie. V případě odchodu do praxe, se mohou úspěšně uplatnit – a uplatňují se – absolventi jako lektoři dramaturgie, asistenti režie, odborní redaktori, mohou pracovat v divadle a v ostatních médiích v oblasti PR, v produkční a správní sféře apod. Absolventi oboru herectví se uplatňují převážně v herecké profesi v divadlech nejrůznějšího zaměření, v televizi, filmu a rozhlase. Řídčeji pak jako pedagogové uměleckých oborů, specialisti v oblasti PR nebo mluvčí v soukromé i veřejné sféře.